

Адыгэ

1923-рэ илъэсым
гъэтхалэм
кыщегъэжыагъу
кыдэклы

№ 60 (22989)

2024-рэ илъэс

МЭФЭКУ

МЭЛЫЛЪФЭГЪУМ и 4

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП

6 +

тисайт

WWW.ADYGVOICE.RU

тихытыу нэклубгохэр

Мажъ

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Гъэтхасэхэм япхъын рагъэжыагъ

Уахътэм диштэу Теуцожь районым ичыгулэжхэр гъэтхасэхэм яхэлъхъан фежыагъ. ЗэрагъэнэфагъэмкIэ, 2024-рэ илъэсым пстэумкIи чыгу гектар 10828-рэ гъэтхасэхэм арагъэубытыт.

Губгъо IофшIэнхэр зэрэрекIокIыхэрэр, бжыхасэхэм язытет, гъэтхасэхэу апхышхэр, техникэу аIэклIэпыр зыфэдэр къедгъэлотагъ Теуцожь районым мэкъумэщымкIэ и ГъэлорышIапIэ иагроном шъхьалэу Пшыдатэкъо Альберт.

Ащ кызырэхигъэщыгъэмкIэ, гъэтхасэхэм яхэлъхъан игъорыгъоу рагъэжыагъ ыкIи мы уахътэм ехъулIэу гектар 80-м ехъу чыгуым рагъэкIугъ, ау нахъ жъугъэу IофшIэныр зауIлэщтыр къэкIошт тхьамафэр ары. Илъэсым иапэрэ мэзих чыгулэжхэр ухъазырын IофшIэнхэм анахъэу пылтых. Техникэр зэтырагъэпсыхъэ, ащ рагъэхъошт гъэстыныпхъэр, гъэтхасэ чылапхъэхэр аугъоих, бжыхасэхэм яшIушIэх.

— Район администрацием пшъэрылъ шъхьалэу зыфигъэуцужьы-хэрэм зэу ащыщ шIуагъэ къахъэу тичIыгухэр лэжыгъээнхэр, анахъэу нэклIэу цымытынхэр. Мы илъэсым лэжыгъэуIэхэр проценти 100-м нэ-сэу агъэфедэгъэх. ПстэумкIи гек-тар 25790-рэ лэжыгъэ зэф-шъхьафхэм арагъэубытыт. Ащ цыщэу бжыхъэс гектар 14498-рэ апхъыгъах: рапсыр — 1242-рэ, хъэр — 959-рэ, коцыр — 12297-рэ. Бжыхъасэхэм язытет игугъу къэт-шIымэ, ахэр дэйхэн, тIогъогогъо

чыгъэушIухэр арагъэкIугъэх. Гъэт-хасэхэм гектар 10828-рэ аубы-тыт: тыгъэгъазэр — 6686-рэ, чылапхъэ ашIышт натрыфэр — 445-рэ, соер — 3495-рэ, былым Iусхэр — гектари 190-рэ. Лэжыгъ-гъэ къэгъэкIынымкIэ анахъэу ты-налэ зытетхэм ащыщ «элитнэклIэ» заджэхэрэ чылапхъэхэр нахъыбэу агъэфедэнхэм иIофыгъо, — хигъэу-нэфыкIыгъ Пшыдатэкъо Альберт.

Теуцожь районым ит мэкъумэщ ор-ганизациехэмрэ фермер хъызмэтшIа-плэхэмрэ агъэфедэрэ лэжыгъэ лъэпк-хэм нахъ зарагъэушъомбгъуным пылтых. 2024-рэ илъэсым ипэублэ зэпымыоу псы зэкIагъэхъорэ чыгъхэтэ гектар 576-у районым шагъэтысхъагъэм цыщэу гектар 385-мэ пхъэшхъэ-мышхъэ къа-ты. Джыри мы къэблэгъэрэ илъэситIум кыкIоцI чыгъхэтэ гетари 100-м ехъу агъэтысхъан гухэлъ яI. Джащ фэдэу хъызмэтшIапIэ зэфэшхъафхэм, унаех-ри ахэтхэу, хэтэрыкIхэр нахъыбэу гъэ-фэбаплэхэм къащагъэкIыхэ хъугъэ.

Районым ихъызмэтшIапIэхэм ящы-кIэгъэ техникэр аIэклIэлъ. Ахэр пстэум-кIи трактор 207-рэ, хыльэзеушэ авто-мобиль 47-рэ, комбайнэ 28-рэ, нэмыкI-хэри.

Мэкъумэщ хъызмэтым хэхъоныгъэхэр егъэшыгъэнхэм ыкIи мы лъэныкъом

ибэдээршIыплэ игъэлорышIэн афытегъэ-псыхъэгъэ къэралыгъо программэхэм Теуцожь районым имэкъумэщышIэхэр чанэу ахэлажъэх. Грант Iэпылэгъум ишIуагъэкIэ IофшIапIэ чыплэхэми ахэхъо.

— 2023-рэ илъэсым районым иагро-промышленнэ комплекс и субъекты-кIи 7-мэ грант Iэпылэгъоу сомэ миллион 11,8-м ехъу аратыгъ. Ар блэкIыгъэ илъэсым сомэ миллион 6,8-м ехъуцтыгъ. Грант Iэпылэгъур зэратыгъэхэм цумIэ лъэпкхэм гек-тари 6,9-рэ, лэжыгъэхэм гектар 52-рэ арагъэубытын гухэлъ яI, — кыIуагъ районым иагроном шъхьалэ.

Мэкъумэщ-фермер хъызмэтшIапIэу М. Шэуджэныр зипащэм унэгъо фермэ ыгъэпсынымкIэ грант Iэпылэгъу сомэ миллион 30 кыратыгъ. А ахъщэмкIэ пцэжыыхэр зыщыхъушт бассейн 15, пцэжыые икра кызыщыдагъэкIышт цех ыгъэпсын, гъаучыIалэхэр ыщэфынхэ мурад иI.

Былымхъуными Теуцожь районым чыплэ гъэнэфагъэ щеубыты. ИкIыгъэ илъэсыр пштэмэ, тонн 6547-рэ къэзы-щэчырэ былымхэр ыкIи шагу бзыухэр щажыгъ. Ахэм щэ тонн 3094-рэ ыкIи клэнкIэ 10686-рэ къахыжыгъ. Районым ихъызмэтшIапIэхэм зэхэтэу мэл ыкIи пчэн шъхъэ 4031-рэ ащалыгъ.

ИШЪЫНЭ Сусан.

УФ-м и Президент кыгъэуцугъэ пшъэрылъхэм ягъэцэкIэн

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэм, федеральнэ хабзэм ичыплэ кыулыкхуэхэм, муниципальнэ образованиехэм япащэхэм зэлукIэ адишыгъагъ.

Республикэм экономикэмкIэ иIофхэм язытет тегушылагъэх. УФ-м и Прези-дентэу Владимир Путиным и Джэпсалъэ кыдылгытэрэ лъэныкъохэм анаIэ аты-рагъэтызэ, республикэм хэхъоныгъэу ышIыгъэм икIауххэмрэ зэшIуихын фэе пшъэрылъхэмрэ анахъэу кызыщыуцу-гъэхэр.

УФ-м и Президент и Джэпсалъэ зи-гугъу кышIырэ Iофыгъохэм язэшIохын нахъ лъэшэу анаIэ тырагъэтын зэрэфа-ем къэзэрэугоигъэхэм анаIэ тырари-гъэдзагъ АР-м и Лышхъэ.

«Владимир Путиным и Джэпсалъэ кыдылгытэрэуцугъэ пшъэрылъхэр нахъ шIуагъэ хэлъэу гъэцэкIэгъэнхэм тыналэ тет. Ащ кыдылгытэх къэкIоштым игъогу картэ, къыт-пыщылъ илъэси 6-м кыкIоцI хэхъо-ныгъэу тшIыштым иплан. ЗэкIэ ве-домствэхэм ыкIи муниципалитет-хэм къэралыгъо Iэпылэгъум кы-дылгытэрэ амалхэр нахъ дэгъоу агъэфедэнхэ, федеральнэ програм-мэхэмрэ лъэпк проектахэмрэ ахэ-лэжыэнхэ фэе», — кыыхигъэщыгъ АР-м и Лышхъэ.

Илъэси 6-м кыкIоцI шъолъырхэм хэхъоныгъэу ашIыштым ипрограммэ фэгъэхыгъэ унашъоу Президентым ышIыгъэм мэхъанэшхо зэриIэр Къумпыл Мурат кыыхигъэщыгъ ыкIи мы илъэсым программэм кыпкырыкIырэ пшъэрылъ зауIэмэ язэшIохынкIэ унэшъо гъэнэфа-гъэхэри къафишIыгъэх. Бюджет чыIэфхэм альэныкъокIэ зэхъокIыныгъэхэу ашIы-щтхэм экономикэм иамалхэр нахъ гъэ-пытэгъэнхэмкIэ яшIуагъэ къэкIошт, ащ кыыхэкIэу псэуплэ-коммунальнэ хъызмэ-тыр гъэкIэжыгъэным ахъщэ тедзэу пэуагъахъэрэри нахъыбэ ашIын альэ-кIышт.

(ИкIаух я 2 — 3-рэ нэклуб. арыт).

УФ-м и Президент кыгыгуцугъэ пшэрыльхэм ягыджэ

(Икыгух).

АР-м экономикэ хэуныгэмкэ ыкп сатымкэ иминистрэу Шэуджэн Заур кызырыуагэмкэ, капиталовложенихэр кыууымэгэнхэмкэ амалэу шылэхэр гъэфедэгэнхэм пае республикэм шэпхэ-правовой акт гъэнэфагыэр шаштагъэх. Мы лъэхъаным стратегическэ мэхъанэшхо зилэ проект заулэ гъэцклагъэ мэхъу, ахэм яшуагъэ къэклошт экономикэр хэпшыккэу лыклотэнымкэ, лофшлэлэ чыплэ мин заули ащ кытышт. Апэрэр — Тэхъутэмыкье районим промышленнэ шолпырзу шашырэр ары, ятлонэрэр — кыушхъэлэ чыплэхэм лыжэхэмкэ кызышаклухъан альэкышт зыгъэлсэфыплэу «Лэгъонакы».

Федеральнэ гупчэм илэпылэгъу ишуагъэкэ республикэм изкономикэ ихэхъоныгъэ зэрэхъуагъэм тетэу лъэкыуатэ, пчъагъэхэм ар кыаушыхъаты. Гушылэм пае, 2023-рэ ильэсым промышленностым индекс проценти 106,1-рэ хуыгъэ, ильэсэу икыгъэм икыууххэм нафэ кызыррашыгэмкэ, инвестицихэр сомэ миллиард 61,6-м нэсыгъ. Республикэм предпринимательствэм хэхъоныгъэ шишынымкэ амал инхэр кызытыгъэхэм ащыщ лъэпкэ проектэу «Предпринимательствэ цыклымрэ гурытымрэ. Предпринимательхэр клэцакло зыфэхъуэрэмкэ лэпылэгъу ятыгъэныр» зыфилорэр.

Лъэпкэ проектым зэхъуытагъэу 2019-рэ ильэсым кышыуагъэу мылькыу пэлухъагъэр сомэ миллиардрэ миллион 500-рэ.

«Кыыдагъэкырэр нахъыбэ шыгъэным тегъэпсыхъэгъэ проектым хэлэжыэрэ предприятие-хэмрэ компаниехэмрэ лэпылэгъу тафэхъун фае. Програм-макыхэмрэ лъэпкэ проектхэмрэ кыахэлажыэхэрэм япчъагъэ нахъыбэ шыгъээн фае. Ащ кы-хэккэу предприятиехэм фэдэу кыахъырэр нахъыбэ хуышт ыкп нэмыкыхэм янэкъокыуным иамал ялэшт», — кыыхигъэщыгъ Къумпыл Мурат.

Адыгейм и Лышхъэ джащ фэдэу аналэ тыраригъэдзэгъ предпринимательствэ цыклымрэ гурытымрэ шуагъэу кыатырэм нахъ зыкыгъэлэтыгъэным тегъэпсыхъэгъэ пшэрыльхэр Урысыем и Президент и Джэпсалэ кызырэцигъуцугъэхэм. Ащ пае Адыгейм бизнесым амал дэгъухэр шырагъэгъотых, отраслэ зэфэхъафхэмкэ лъэпкэ проектым ипхырышынкэ хэкыплэхэр кыагъотых. Мышккэ зишуагъэ кыахлэхэрэм ащыщ гупчэу «Мой бизнес» зыфилорэр. Пред-

принимательствэ цыклымрэ гурытымрэ альэныкыккэ мы аужырэ ильэси 5-м нафэ кызырэхъуыгэмкэ, нэбырэ 64300-рэ фэдиз мэлэжы. Ар планым процент 15,6-ккэ шлоккы. Ильэсэу икыгъэм ежы-ежырэу лофшлэн кызыфэгъотыжыгъэхэм япчъагъэ нэбырэ мини 8-ккэ нахъыбэ хуыгъэ, пстэумкы ахэм япчъагъэ мин 22-м нэсыгъ плэми хуышт.

«Янродукцие шуагъэкынымкэ ахэм тишуагъэ ядгъэккын, плочадкакыхэр ядгъэгъотынхэ, товархэмрэ фэлэ-фашилэхэмрэ нахъ дэгъоу лыклотэнхэмкы шыккэ зэфэхъафхэм альэхъуыгъэн фае. Предпринимательствэ цыклымрэ гурытымрэ экономикэм илэныкыо шхъалэу цытых. Бизнесменхэм япчъагъэ хэхъо. Ахэр гушысакыхэр зыдэзылыгъ ыкп гухэлэ гъэшлэгъонхэр пхырышынхэм ккэгулырэ цыфых. Ахэм лэпылэгъу тафэхъуным мэхъанэшхо ил. Яамалхэри нахъ тыфэкыулаеу дгъэфедэнхэ фае. Хэгъэгум и Правительствэ шуагъэккэ тиэкономикэ нахъ хэхъоныгъэ ин шышынымкэ амал зэфэхъафхэр цылэх, цыфхэм янроктхэр пхырышынхэмкэ тишуагъэ ядгъэккын, стратеги-ческэ инициативэхэмкэ Агент-

ствэм джащ фэдэу кытыхэрэр икыоу гъэфедэгъэнхэ фае. А пстэуми экономикэм ихэхъоныгъэккэ шуагъэ кызырэккыорэм имызакыоу, цыфхэм ящылэккэ нахъышу хуынымкы, лофуланлэ агъотынымкы яфэмэ-бжыымэ кыатырэхъэ», — кыыхигъэщыгъ АР-м и Лышхъэ.

Джащ фэдэу цифровой шыккэм игъэфедэн илофыгъохэр Адыгейм зэшлохыгъэ зэрэхъуэрэм хэплэагъэх. АР-м иминистрэхэм я Кабинет и Тхъаматэ игуадзэу Шыу Заурбэч кызырэхигъэщыгъэмкэ, цифрэ технологиехэм ягъэфедэнккэ лофтхъабзэхэр эккэ планым тетэу гъэцклагъэ мэхъу, кыралыгъо ыкп муниципальнэ фэлэ-фашилэхэм япчъагъэ хэпшыккэу нахъыбэ мэхъу. Республикэм и Лышхъэ пшэрыль зерафишыгъэм тетэу, шолпырым икыушхъэлэ чыплэхэу сотовэ хытыуэхэр зыдэшымылэхэм хэгъэгум кышыдагъэккыгъэ космическэ аппаратхэр ащагъэфедэхэ-зэ Урысыемкэ апэрэу видеозэпхыныгъэр шызэхашагъ. «Искусственнэ интеллектккэ» заджэхэрэ технологиехэр тапэккы гъэфедэгъэ зэрэхъуштхэм илофыгъо хэплэагъэх. Мыш дэжыым АР-м и Лышхъэ игъо кыафильэгъу республикэм ис ныбжыккэхэу анахъ сэнау-щыгъэ ин зыхэлэхэр а лофшлэным кы-хагъэлэжэнхэу, республикэ естествен-нэ-хысап еджаплэм дырлэ зэдэлэжы-ныгъэр лъагъэккотэнэу.

Псэолэшыным илофыгъохэр

Псэуккэ амалхэр нахъышу шыгъэнхэмкэ, джырэ шапхъэхэм адиштэу коммунальнэ инфраструктурэр зетегъэпсыхъэгъэнымкэ, общественнэ транспортым игъэккэжынккэ пшэрыльхэр УФ-м и Президентэу Владимир Путиним кыгъэнэфагъэх.

АР-м иминистрэхэм я Кабинет ипланэрнэ зэлуккэ а илофыгъохэм игъэккыгъэу шатэгъушылагъэх. Адыгейм псэолэшынымкэ хэхъоныгъэ зеришырэр ащ кышышагъэщыгъ. Республикэм и Лышхъэу Къумпыл Мурат пшэрыль афишылэ гъэхъагъэу ялэхэм кыащымыуцунхэу.

АР-м псэолэшынымкэ и Министерствэ ипашэу Валерий Картамышевым зэлуккэ кызырэхъуагъэмкэ, 2023-рэ ильэсым псэулэхэм ятынккэ пэрытныгъэ зылыгъ шолпыри 10-мэ республикэр ахэхъагъ. Ильэсым кыккылоцкэ псэулэ квадрат метрэ мин 570-рэ атыгъ, 2022-рэ ильэсым джащ фэдэ илэхъан егъэпшагъэмэ, проценти 120-рэ ар мэхъу. Непэккэ зы нэбырэм квадрат метрэ 1,13-рэ тефэ кыккы. 2024-рэ ильэсым квадрат метрэ мин 500 агъэпсыну рахъухъэ.

2024-рэ ильэсым ищылэ мазэрэ имэ-

заэрэ псэулэ квадрат метрэ мин 99,57-рэ республикэм шатыгъ. Гъэрэккэ про-екти 4-мэ лоф адашлэу аублагъ. Джырэ шапхъэхэм адиштэу зетегъэпсыхъэгъэ микрорайонищ Мыекыуапэ кыдэтэ-джэшт, Тэхъутэмыкье районимкэ псэулэхэу Яблоневскэмрэ Адыгейккэмрэ ащ фэдэ микрорайонитлэ ащагъэпсышт. Мы проектхэм адиштэу фэтэрыбэу зэхэт унэхэу квадрат метрэ миллион фэдиз хуыштхэр агъэпсынхэу рахъухъэ. Гъэрэккэ клэлэцыккы ибэхэм кыафыхагъэккыгъэ фэтэрхэм, унэгъо ныбжыккы 134-мэ япсэуккэ-амалхэр нахъышу зэрэшылгъэхэм сомэ миллиони 177,5-рэ апэлухъагъ. 2024-рэ ильэсым унэгъо ныбжыккы 103-мэ социальнэ лэпылэгъу аратын ямурад. Ахэм ащышэу унэгъо 52-мэ сабыбэ арыс. Зэхэтэккыккэ шынагъоу щыт унэхэм ялухыжынккэ пшэрыльхэр АР-м и Лышхъэ афишыгъэх.

Нэужым проектэу «Кэлэ шылэккэ

Псэолъэшлыным илофыгъохэр

Изылфэгъу» зыфилорэр зэрагъэцаклэрэм тегушылагъэх. ПстэумкIи 2024-рэ илэ-сым общественнэ чыплIи 8-мэ ыкIи щагу 32-мэ, МыекъуапкIэ Мэздахэм кы-пэлүл чыплIэм, Адыгэкъалэ изыгъэпсэ-фылIэ парк язэтегъэпсыхъан пae сомэ миллион 505,3-рэ кыхагъэкIыгъ. Джащ фэдэу бульварэу «55 лет Победы» зы-филорэмрэ Мыекъуапэ икъокIыплэ лъэ-ныкьорэ язэтегъэпсыхъанкIэ пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр афашыгъэх.

Коммунальнэ инфраструктурэм ипсэ-уальэхэр уахътэм диштэу зэтегъэпсыхъэ-гъэнхэр АдыгеимкIэ зигъо илофыгъохэм ащыщ. Ащ пae программэ зэфэшхъаф-

хэр кыызфагъэфедех. Ахэм ахэхъэх федеральнэ проектэу «Псы къабз» зы-филорэр, коммунальнэ инфраструктурэм игъэкIэжынкIэ шьолъыр программэр, инфраструктурэ бюджет чыфэхэр, казначейскэ чыфэхэр кыызфагъэфедех. Гушылэм пae, гъэрэкIо муниципалите-тыбэмэ япсырыкIуапIэхэр агъэкIэжы-гъэх. Мы илэсми ащ фэдэ иофшIэнхэр лъагъэкIотэщтых, Адыгэкъалэ ифэбэ-плэрыкIуапIэхэм ягъэкIэжыны аухышт.

Гъогухэм зягъэушъомбгъугъэныр мэ-хъанэшхо зилэ лъэныкьохэм зэу ащыщ лъэпкь проектэу «Щынэгъончъэ ыкIи

шэпхъэшлухэм адиштэрэ гъогухэр» зы-филорэр дэгъоу зэригъэцаклэрэм пae илэсиплIи хъугъэу хэгъэгум и Прави-тельствэ идиплом Адыгеим кыфагъэ-шъуашэ. Зигугъу къэтшыгъэ лъэпкь проектымкIэ иофшIэнхэр иплалъэм кы-пэу республикэм шагъэцаклэх. 2023-рэ илэсым гъогу километрэ 99-рэ шэпхъэ-шлухэм адиштэу зэтырагъэпсыхъагъ, лъэмыджищ агъэцэкIэжыгъ. 2024-рэ илэсым ыкIэхэм яхъулэу къэлэ гъо-гухэм япроцент 85-р джырэ шапхъэхэм адиштэщтых. Ащ пae шьолъыр, чыплIэ мэхъанэ зилэ гъогу километрэ 22,5-р шапхъэхэм адиштэу зэтырагъэпсыхъан ямурад. Яблоновскэм игъогухэм язытет нахышлэу зэрашырэм АР-м и Лышхъэ ренэу ыналэ тырегъэты.

2024-рэ илэсым Кошхъэблэ рай-онымкIэ псыхъоу Фэдэ тель лъэмыджыр агъэцэкIэжыны, автомобиль гъогу «Дахъо – ДжэгокIо гъэхъун» зыфилорэм иятIонэрэ чэзыурэ автомобиль гъогу «Гъозэрыплъ – Лэгъонакъэ» зыфилорэм ияцэнэрэ чэзыурэ яшын аухын ямурад.

2028-рэ илэсым нэс пшъэрылъ шхъалэу ялэр Адыгэ Республикэм игъо-гухэр зэпхыгъэхэу, щынэгъончъэу, джы-рэ шапхъэхэм адиштэу зэтегъэпсыхъэ-гъэнхэр ары. Гъогухэм азыныкьо на-хыбэр шапхъэу щыIэхэм адиштэу агъэпсын ямурад. Ащ нэмыкIэу къулы-кьу гъэнэфагъэхэм пшъэрылъ афашыгъ транспорт фэло-фашIэхэр дэгъоу афы-зэхашэнхэу. Федеральнэ проектым ишIуагъэкIэ кьалэхэм яурамхэм авто-бусыкIэ 20 кьатехъагъ, муниципальнэ маршрутитIу кызылэуахыгъ. Обществен-нэ транспортым игъэкIэжынкIэ иофшIэн-хэр лъагъэкIотэщтых.

Лъэныкьо зэфэшхъафхэр кыызэлъиубытэу

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат республикэм иэкономикэ илэныкьо шхъалэхэм зыкIэ ащыщ мэкъу-мэщым ихэхъоныгъэкIэ пшъэрылъ заулэ кыгъэуцугъ.

А. Яшын

ышIынымкIэ, чы-плэхэм товархэр къащыдзэыгъэкIы-хэрэм яиофшIэн нахъ тэрэзэу зэхэ-щэгъэнымкIэ иофы-гъоу щыIэхэр. Илэ-сэу икIыгъэм гъо-мылапхъэу кыда-гъэкIыгъэр проценти 120,8-м нэсыгъ.

АР-м и Лышхъэ кыыхыгъэщыгъ гъо-мылэпхъэшI про-мышленностым дэгъоу хэхъоныгъэ зэришырэр, чыгхэ-тэ лэжыным зегъэ-ушъомбгъугъэным-кIэ иофтхъабзэхэм адегъэштэгъэн ыкIи

«агротуризмэкIэ» заджэхэрэм ихэхъо-ныгъэ нахъ псынIагъэ халъхъан зэрэ-фаер. Республикэр нахъ цIэрыло зышIы-рэ продукцием икыдэгъэкIын зырагъэ-ушъомбгъунэу, технологиякIэхэр агъэ-федэнхэу, агростартапым делэнхэу пшъэрылъ афишыгъ. Къэралыгъо про-

граммэхэмрэ федеральнэ Iэпылэгъумрэ кыдалъытэрэ амалхэр зэкIэ икъоу мэкъу-мэщым ылэныкьокIэ агъэфеде-нхэу пшъэрылъ ащ кыгъэуцугъ. Былымхъу-нымкIэ, цумпэ лъэпкь зэфэшхъафхэм якъэгъэкIынкIэ, гъомылэпхъэшI ыкIи кыдэгъэкIыжыны промышленностым ягъэхъагъэхэм ахагъэхъонэу, продукци-еу иуагъэкIырэр нахыбэ зэрашыщтым аналэ тырагъэтынэу къафигъэпытагъ.

ЗэIукилэм илэхъан Адыгеим и Лышхъэ кызыщыуцугъэхэм ащыщ къуаджэм исоциальнэ инфраструктурэ нахышлэу шыгъэнымкIэ, ащ щыпсэухэрэм ящы-лакIэ зыкьегъэлэтыгъэнымкIэ къэралыгъо программэхэм кыдалъытэрэ иофтхъаб-зэхэм мэхъанэшхо зэрялэр. Къумпыл Мурат кызызериуагъэмкIэ, Владимир Путиным и Джэпсалъэ тегъэпсыхъагъэу къуаджэхэм зэдиштэу хэхъоныгъэ ягъэ-шыгъэнымкIэ пшъэрылъэу къэуцугъэр икъоу зэшлохыгъэн фае. Ащ пae къэра-лыгъо программэу «Къуаджэхэм хэхъо-ныгъэ ягъэшлыгъэныр» зыфилорэм игъэцэкIэн республикэм щылээкIуатэ. Мы илэсым ащ кыдылъытэрэ иофтхъа-бзэхэм сомэ миллион 966,5-рэ фэдиэ апэуагъэхъащт.

АР-м мэкъу-мэщымкIэ иминистрэ кызырэхыгъэщыгъэмкIэ, а мылкъумкIэ илэсэу икIыгъэм аублэгъэ иофшIэнхэу псэолищмэ ателытагъэхэм апэуагъэ-хъащт. Ащ нэмыкIэу социальнэ псэуалъэ-хэр, инженер ыкIи транспорт инфра-структурэр гъэцэкIэжыгъэнымкIэ про-ектыкIэу рахъухъагъэхэр зэшIуахыщтых, пстэумкIи псэолъэ 15 ащ кыхеубытэ: Красногвардейскэ, Мыекъопэ ыкIи Кош-хъэблэ районхэр. Ащ нэмыкIэу псэуалъэ-хэр шыгъэнхэмкIэ, зэтегъэпсыхъэгъэн-хэмкIэ, гъэцэкIэжыгъэнхэмкIэ, джащ фэдэу ветеринарием епхыгъэ фэло-фа-шIэхэр зэшлохыгъэнхэмкIэ, къуаджэхэм гъогухэр ащызэтегъэпсыхъэгъэнхэмкIэ 2025-рэ илэсым иофтхъабзэхэу зэшIуа-хыщтхэм, зэнэкьокьур ылапсэу къа-хахыщтхэм ателытэгъэ лъэIу тхылъхэр агъэхъазырыгъэх.

Псэуалъэхэм яшынкIэ графикыр укьуагъэ мыхъуным аналэ икъоу тыра-гъэтынэмкIэ пшъэрылъ гъэнэфагъэхэр АР-м и Лышхъэ къафишыгъэх.

«Сыд фэдэрэ Иофи планым кы-щежъэ. Игъом зэнэкьокьумкIэ ящыкIэгъэщт тхылъхэр жьугъэ-хъазырых. А ИофиIэным икъоу шъу-налэ тежъугъэ, амалэу щыIэр зэкIэ жьугъэфеде», — кыIуагъ Къумпыл Мурат.

АР-м и Лышхъэ ипресс-къулыкьу

Сурэтхэр: А. Гусев.

ЯтIонэрэ илэсныкьо кIэтхэгъур макIо

2024-рэ илэсым иятIонэрэ мэхих тельтэгъэ кIэтхэгъу уахътэр едгъэжъагъ.

Республикэ гъэзетэу «Адыгэ макъэр» кы-зытхыкIы зышIоигъохэр мыщ фэдэ уасэкIэ Урысыем и Почтэ икьутамэхэм ащ щы-кIэтхэшъуыщтых:

Индексэу П4326-р:

зы мазэм сомэ 207,57-рэ;
мэзитIум — сомэ 415,14-рэ;
мэзищым — сомэ 622, 71-рэ;

мэзитIум — сомэ 830,28-рэ;
мэзитфым — сомэ 1037,85-рэ
мэзиным — сомэ 1245,42-рэ.

ФэгъэкIотэн зилэ купхэм апае ин-дексэу П3816-р:

зы мазэм сомэ 204,14-рэ;
мэзитIум — сомэ 408,28-рэ;
мэзищым — сомэ 612, 42-рэ;

мэзитIум — сомэ 816,56-рэ;
мэзитфым — сомэ 1020,07-рэ
мэзиным — сомэ 1224,84-рэ.

Шъугу кьэдгъэкIыжыны, джащ фэдэу иофшIа-плэхэми гъэзетыр кыратхыкIышъуышт — сомэ 240-рэ ащ ыуасэр, илэсныкьом кызыщыдэкIырэ мафэхэм афэтщэжыщт.

Ежъ-ежырэу къакохэзэ зыштэжыщтхэм апае тигъэзет мэзиным ыосэщтыр соми 150-рэ, ар редакция зычIэт унэр ары зычIэлъыщтыр.

«Студентхэм ягъатхэ» рагъэжъагъ

*Республикэм истудент
500 фэдиз ащ хэлажэ.
Тхьамэфитум кыкIоцI
апигъэрэ ыкIи гурит сэ-
нхьат зыщызэрагъэжъо-
тырэ еджанIэхэм ясту-
дентхэм ясэнауыцъгъэ
къагъэлъэгъоцт.*

Шъугу къэдгъэкIыжъын мы
лофтхьабзэр Урысые фестива-
лэу «Российская студенческая
весна» зыфилорэм ишъолъыр
едзыгъоу зэрэщытыр. Прези-
дент платформэу «Урысыер —
амалышлукхэр зылэкIэлъ къэ-
ралыгъу» зыфилорэм хэхъэ. Илэс
зэкIэлъыкIохэм студентхэм
ясэнауыцъгъэ кызысагъэлъэ-
гъорэ, нэлусэ зыщызэфэхъу-
хэрэ фестиваль анахь инхэм
ащыц хъугъэ.

Я 25-рэ зэлукхыгъэ студент
фестивалыр Адыгэ къэралыгъо
университетым культурэмкIэ и
Гупчэ зэхицагъ, муниципальнэ
гъэпсыкIэ зилэ «Къалэу Мые-
къуапэ» иадминистрацияе гъэ-
сэнныгъэмкIэ ыкIи ныбжьыкIэ
политикэмкIэ икомитет Iэпылэгъу
кыфэхъугъ.

Фестивалым ишапхъэхэм
кызысэрадалыгътэу, зизэкIо орэ-
дылохэм анэмыкIэу творческэ
зэхэт купхэми зыкъагъэлъэ-
гъоцт. ОрдэкъэлономкIэ, теат-
ральнэ искусствэмкIэ, къэ-
шъономкIэ, хэушъафыкIыгъэ
жанрэмкIэ ныбжьыкIэхэр зэ-
нэкъокъущтых, жюриим анахь

дэгъоу зыкъэзыгъэлъагъохэрэр
кыыхыщтых.

Адыгэ къэралыгъо универ-
ситетым, Мыекъопэ къэралыгъо
гуманитар-техническэ колле-
джым, АКЪУ-м икъутамэу Шы-
тхьалэ дэтым, Мыекъопэ къэ-
ралыгъо технологическэ уни-
верситетым иполитехническэ
колледж, Адыгэ кIэлэгъэджэ
колледжэу Андырхъое Хъусен
ыцIэ зыхырым, искусствэмкIэ
Адыгэ республикэ колледжэу
Тхьабысымэ Умар ыцIэ зыхы-
рэр, Мыекъопэ медицинэ кол-
леджыр ыкIи Мыекъопэ поли-

техническэ техникумэу станицэу
Ханскэм дэтым ястудентхэр
зэнэкъокъум хэлажэх.

Творческэ ыкIи сэнауыцъгъэ
зыхэлъ ныбжьыкIэхэм хэхъо-
ныгъэ ашынымкIэ Iэпылэгъу
афэхъугъэныр ары лофтхьабзэм
ипшъэрылъ шъхьалэр. «Студент-
хэм ягъатхэ» сэнауыцъгъэ ин
зыхэлъ цыфхэу, тиреспублики,
нэмыкI шъолъырхэми ащызэ-
лэшлэхэрэм ятворческэ гъогу
зыщырагъэжъэгъэ площадкэу
щыт. Ахэм ащыщых универси-
тетыр кызыуухыгъэхэу, Адыгеим
изаслуженнэ артистхэу Лыбзыу
Аслъан, Нэчэс Анжеликэ, Еутых
Вячеслав, Самира Зопунян,
нэмыкIэхэри.

Мы фестивалым ныбжьыкIэ
проекткIэхэр кыщещэх. Ахэм
зэу ащыц Адыгэ къэралыгъо
университетым имузыкальнэ
театрэу «Арт-Ритон» зыфилорэр.

Шъолъыр едзыгъом теклоны-
гъэ кыщыдэзыхыгъэхэм дип-
ломхэр ыкIи шлукхьафтынхэр
аратыщтых, ащ даклоу Урысые
фестивалэу «Урысые студенче-
скэ гъатх» зыфилорэм Адыгеир
кышагъэлъэгъон амал ялэщт.
А лофтхьабзэр къалэу Саратов
щыкIоцт.

Мэлылфэгум и 16-м сыхъа-
тыр 4-м Адыгэ къэралыгъо
университетым иконцертнэ зал
мэфэкI шыкIэм тетэу фестива-
лыр шыцэфашыжъыщт, гала-кон-
церт кыщытатх.

ДЕЛЭКЪО Анет.

Сурэтхэр: АКЪУ-м ипресс-
кзулыкъу.

СурэтышIым икъэгъэлъэгъон кызызIуахыщт

*Адыгэ Республикэм изаслужен-
нэ сурэтышIэу, Хэгъэгъу ззо-
ишом хэлэжъагъэу Владимир
Мехед кызызIуахыгъэр илэси 100
зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ къэ-
гъэлъэгъон мэлылфэгум
и 9-м Адыгеим исурэт къэгъэ-*

*лэгъуапIэ кыщызIуахыщт.
IэпIасэм илэшIэгъэ 40 ащ хэ-
хьащт.*

В. Мехед Краснодар дэт художествен-
нэ училищыр кыуухыгъ. Анахъэу пей-
зажым ишлын пылгыгъ ыкIи ар дэгъоу
кыдэхъущтых. IэпIасэм дунаим шлук-

лэгъуныгъэу фырилэр исурэтыбэмэ
къащигъэлъэгъуагъ.

Сурэт пэпчэ псэ пытэу фэбагъэ горэ
кыбгъодэкIы, дунэе хьалэмэтым тыхе-
щэ. Iэшлагъэхэм тыкъэзыуцухъэрэ дунаим
идэхэгъэ кыдгугагъало.

В. Мехеж илэпIасэныгъэ Урысыем
осэ ин щыфашы ыкIи ащ исурэтхэр
музейхэм, къэгъэлъэгъуапIэхэм ачIэлъ.

Ар лирик пхъашэу ыкIи философ гъэ-
шлэгъонэу щытыгъ.

В. Мехед итворчествэ уасэ фэ-
зышлэхэрэр къэгъэлъэгъоном икы-
зэлукхын хэлэжъэнхэ алъэкIыщт. Мэ-
лылфэгум и 21-м нэс ар кIоцт.

**ЛЪЭПШЫКЪО
Фатим.**

Лъэпкъ зэфэшъхьафхэм ялIыкIохэр зэфищагъэх

Анцокъо Сурэт

Гъэтхапэм Адыгэ (Черкес) дунэе шлэныгъэ академиерэ гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтэу КIэрэщэ ТемботыцIэ зыхьырэмыр я VI-рэ Дунэе шлэныгъэ-методологиие конференциеу «Глобализацием илэхъан ныдэльфыбзэм иухъумэнрэ изегъушъомбгунрэ: непэрэ уахътэм диштэрэ технологиехэмрэ методикэхэмрэ» зыфилорэр зэхащэгъ. Ащ нэбгырэ 60 хэлэжыагъ.

Конференцием ипшъэрылъ шъхьалэр шлэныгъэ ушэтын гъэшлэгъонхэм, джырэ уахътэм адиштэрэ технологиехэм, методикэхэм, еклопIэ зэфэшъхьафхэм якъыхэгъэщын ыкIи ныдэльфыбзэм изегъэшлэнкIэ ахэр агъэфедэнэу еджаплэхэм, кIэлэцIыкIу Iыгъыплэхэм алэкIэгъэхьэгъэнхэр ары.

Юфтхьабзэм хэлэжыагъэх Абхъазым, Тыркуем, Германием, Къэбартэе-Бэлыкъарым, Къэрэщэе-Шэрджэсым, Дагыстан, Адыгэ Республикэм яшлэныгъэлэжъхэр, апшъэрэ еджаплэхэм якIэлэегъаджэхэр, студентхэр, аспирантхэр, общественнэ Iофышлэхэр, радиом, гъээтэтим, телевидением ащылажэхэр.

Гъэтхапэм и 14-м сыхъатыр 10-м щегъэжыагъэу 13-м нэс пленарнэ зэхэсыгъор онлайн шыкIэм тетэу рекIокIыгъ. Конференцием кыхэлэжъхэрэм шъуфэс гуцылэклэ къапэгъокIыгъ Адыгэ дунэе шлэныгъэ академием ипрезидентэу Къанэкъо Арсен. Ар адыгабзэмрэ адыгэ тхыбзэмрэ я Мафэклэ ыкIи гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым бзэшлэныгъэмкIэ икыутамэ зызэхашагъэр илэс 95-рэ зэрэхъурэмкIэ ащ илофышлэхэм къафэгушыагъ.

Джыри конференцием хэлэжъхэрэм шъуфэс гуцылэхэмкIэ закыфагъэзэгъ Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шлэныгъэмрэклэ иминистрэ иапэрэ гуадзэу ПэрэныкIо Сусан, гу-

манитар ушэтынхэмкIэ Абхъаз институтэу Д. И. Гулия ыцIэклэ щытым ипашъэу Ашуба Арда ыкIи гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым илэшъхьэтэтэу ЛIылужъу Адам.

Урысые Федерацием ис лъэчIэ лъэпкъхэм яныдэльфыбзэхэм зягъушъомбгугъэным дэлэжъэрэ федеральнэ институтым илэшъхьэтэтэу Мызэ Маринэ ныдэльфыбзэм иухъумэнкIэ ыкIи зегъушъомбгугъэнымкIэ кадрэхэм ягъэхъазырын мэхъанэу илэм кытегушыагъ.

Гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым ипашъэу игуадзэу Биданэкъо Марзият проектэу «НыбжыкIэ лъэпкъ лагерэу «Адыгэ Хабзэ» — зэдэгущылэгъум ишэпхъакI» зыфилорэм имэхъанэ кырилотыкIыгъ.

Урысыбзэм иинститутэу В. В. Виноградовым ыцIэклэ щытым илофышлэ шъхьалэу Дмитрий Савиновым урысыбзэр ныдэльфыбзэу зыщызэрагъа-шлэрэ еджаплэхэм орфоэпическэ гуцылалэхэм язэхэгъэу-цонкIэ Iофыгъоу ащызэшлохыгъэн фаехэм кытегушыагъ.

Дагыстан къралыгъо кIэлэегъаджэ университетым ипро-ректорау Ибрагим Дибировым лъэпкъыбзэхэр языгъэхьырэ кIэлэегъаджэхэр Дагыстан зэрэшагъэхъазырхэрэм кытегушыагъ.

Гуманитар ушэтынхэмкIэ Къэрэщэе-Шэрджэс республикэ институтымрэ Тыркуем щылэжъэрэ Эрджиес университе-

тымрэ япрофессорэу Иуан Зауалэ адыгабзэмкIэ терминологиякIэхэм язэхэгъэуцонкIэ Iофыгъоу зэшлохыгъэн фаехэм кытегушыагъ.

Адыгэ къралыгъо университетым инджылызыбзэмкIэ икафедрэ ипашъэу Сусанна Макаровым Сусаннэ бзэм изэхэфын тегъэпсыхьэгъэ лабораторием адыгабзэмкIэ ушэтынэу ышлыгъэхэм тащигъэжыагъ.

Гъэтхапэм и 14-м, 2024-рэ илэсым мафэм сыхъатыр 2-м адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Мафэ ыкIи гуманитар ушэтынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым бзэшлэныгъэмкIэ икыутамэ загъэпсыгъэр илэс 95-рэ зэрэхъурэм яхэгъэуныфыкIын афэгъэхьыгъэ Iэнэ хъураеу «Сыбзэ — сигушыс, сиамал, сидунай» зыфилорэр рагъэжыагъ.

Ныдэльфыбзэр лъэпкъ пэпчэ иунай. Шъхьадж иныдэльфыбзэ шлодах ыкIи зыфигъадэрэ щылэп. Мэхъанэ зилэу а бзэмкIэ тхыгъэр, щэч хэмылэу, шлудэу щыт. Ныдэльфыбзэм лъэшэу ушымыгушылыкIынэу хъурэп, сыда плэмэ ащкIэ укъэ-зыуцухьэрэ дунаим идэхагъэ, цыфым ыгу ихъыкIырэ кырилогъэлагъох, кырилотыкIых.

Уиныдэльфыбзэ дэгъоу пшIэ зыхъурэм, уилэпкъ узэрэщыщ шыпкъэр кырыоушыхъатыжы, урысыбзэр плэкIэлэмэ урысые къралыгъом узерицыфыр къэогъэнафэ. Бзэр — цыфхэр зэдэпсэлэнхэмкIэ амалэу щыт къодып, ар осэнчъэ мылкъоу тынэжъ-тятэжъ плашэмэ кыт-

лягъэлэсыжыгъ. Урысыер нэмыкI къралыгъохэм ахэзыу-шъхьафыкIырэ ицыфхэр ары — ахэр ары лъэпкъэу кызы-хэкIыгъэхэм абзэрэ яхабзэрэ ыкIи зэрэ Урысыеу икультура зезыхьэхэр. ТицIыкIугъом щегъэжыагъэу бзитIу тIульэу тыкътэджы: адыгабзэмрэ урысыбзэмрэ. БзитIури тэркIэ тизэфэдэх, зэфэдэуи уасэ афэтшлы.

Ныдэльфыбзэр — лъэпкъ культурэм изы Iахъ. Елолэнчъэу, уиныдэльфыбзэ пшIэн ыкIи къэуухъумэн фай. Бзэшлэныгъэм икыутамэ илофышлэхэм ар дэгъу дэдэу къагурыло. Ары мы мафэм ахэм япчъэ кызы-кызылауахыгъэр ыкIи мэфэкIыр ялофшлагъэхэм ялэтегъэуцохэмрэ методикэ гъэшлэгъонэу аушэтыгъэхэмрэ якъэгъэлэгъонкIэ зыкIыхагъэуныфыкIыгъэр.

Iэнэ хъураер адыгэ нарт ореджыкIэ бзэшлэныгъэлэжъхэм кызылауахыгъ. Мыорэдылох нахъмышлэм, къекIопIагъэхэр агъэгушыагъэх, нарт ШэбатныкIо иорэд дахэу къауагъ. Ащ ыуж институтым ипашъэ игуадзэу Биданэкъо Марзият Юфтхьабзэр кызылауахыгъ. Нэгэрэкъо Казбек ныдэльфыбзэм иухъумэнкIэ кыыхыгъэ амалышлэхэу адыгэ ореджы кълонымрэ мультфильмэ зэдзэкIынымрэ иунагъо зэрэщигъэфедэрэ шыкIэм кытегушыагъ ыкIи ыкIо цыкIухэу Имран, Расул, Мыхъамэт ореджэр, усэхэр къауагъэх. Мультфильмэу «Синий трактор» зыфилорэр адыгабзэклэ зэридзэкIи, зэригъэкIужы дунэе хъытыум ригъэуцон зэриплэкIыгъэм кытегушыагъ.

Бзэшлэныгъэм икыутамэ ипашъэу Анцокъо Сурэт мультимедийнэ проектэу «Адыгэ мэ-кьэпчэ чэф» зыфилорэм кытегушыагъ. Тхылым хъарыф 66-рэ кыщытыгъ, хъарыф пэпчэ джы QR-код игъус. Джы нэс кIэлэцIыкIур янэ-ятэхэр илэпы-лэгъоу тхылым еджэщтыгъэм, джы телефоныр къэштэш,

камерэр кызылауехы, QR-кодым тырешае, ащ лпыпытэу хъытыум уре-цэ, ютубым ит видео-лэтегъэуцохэм уахешэ, хъарыфыр зыхэт гу-щылэхэм, гуцылэжъхэм, усэхэм уяплъын, уядэ-лун, къадэплон амал кыуеуы, уишлэныгъэхэр зэрыушэтыщт джэгукIэхэри десэ пэпчэ кыкIэлэкIох. Ащ ви-деом ылапсэ ит ссыл-кэмкIэ уиухъан плэ-кIышт. Ссылкэр кыхэ-гъэщы, утелункIэ, блоки 7 уапашъхэ кьеуцо: «Видео», «Зэгъусэгъу-хэр къэгъотых», «Сурэ-тыр-гуцылэр», «Къедэ-у ыкIи кыхэгъэщ», «Куп-купэу гошых», «Гу-щылэжъыр угъоижъ».

Бзэшлэныгъэм икыутамэ илофышлэхэр зы-рызэу ялофшлагъэхэм

кытегушыагъэх. Бырсыр Ба-тырбий адыгабзэмкIэ гъэсэн-гъэ программэхэм ыкIи егъ-джэн-методикэ тхылхэм къа-щыуцугъ, Анцокъо Сурэт имоно-графииу «Адыгэ IорIуатэр — лъэпкъ культурэм илэагIэ кызыгъэлэгъорэ зан: лъэпкъ шлэжъыр, лъэпкъ гупшысэр, лъэпкъ зэхашэр, лъэпкъыбзэр» зэрэзэхэтымрэ зытегъэпсыхъа-гъэмрэ кытегушыагъ. Тэу Ну-риетэ адыгабзэм нахъыбэрэ кыхьэфэрэ гуцылэхэм ягу-щылэ зэрэзэхэгъэуцогъэ шыкIэр кырилотыкIыгъ. Атэжъхэ Сайхъат илофшлагъэхэу «Адыга-бзэм икыкIэлэотыкIыжы гу-щылэхэм ягущылалъ», «КыкIэлэоты-кIыжы адыгабзэм ибзэ зан-хэм ащыш» зыфилорэр кызы-хыфыгъэх ыкIи кыгъэлэгъуа-гъэх. Тыгъужъ Гошсымэ «Адыга-бзэм хэт фразеологизмэхэм изэхэф гущылалъ (адыгэ нарт эпосы илэуытыплэу)» зыфи-лорэр лэтегъэуцо кышлыгъ.

Адыгэ къралыгъо универси-тетым адыгэ филологиемкIэ икафедрэ ипашъэу ХъамырзэкIо Нуриет адыгэ шлэныгъэм флорышлэрэ тхылыкIэу АКЪУ-м 2023-рэ илэсым кыдыгъэкIы-гъэхэм кытегушыагъ.

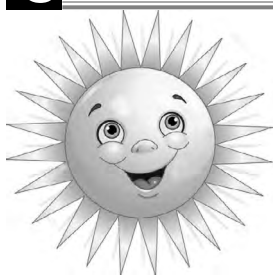
Джащ фэдэу гуманитар ушэ-тынхэмкIэ Адыгэ республикэ институтым бзэшлэныгъэмкIэ икыутамэ адыгабзэмрэ адыгэ тхыбзэмрэ я Мафэ мы аужы-рэ илэситIум кыдагъэкIыгъэ Iофшлагъэхэм ялэтегъэуцохэм-кIэ хигъэуныфыкIыгъ.

Гъэтхапэм и 15-м я VI-рэ Дунэе шлэныгъэ-методологиие конференциеу «Глобализацием илэхъан ныдэльфыбзэм иухъу-мэнрэ изегъэушъомбгунрэ: непэрэ уахътэм диштэрэ тех-нологиехэмрэ методикэхэмрэ» зыфилорэм илофшлэн лпыпи-дзэжыгъ. Секциитфымэ Iоф ашлагъ.

Яхэнэрэу зэхашэгъэ конфе-ренцием гъэхъагъэ хэлэу Iоф ышлагъ, агъэнэфэгъэ пшъэрыл-хэр зэшлуахыгъэх.

АНЦОКЪО Сурэт.

ТЫГЪЭНЭБЗЫЙ

Гъатхэм дахэу зыкъештэ

*Уахътэр нэдэлъыпнэ
урымэгъафэу мачъэ.*

*Гъатхэпэр зэдиштэ-зэ-
тетэу кгуагъэ, джы мэ-
лылфэгъур кыхъагъ.*

Дунаир нэр плэпихэу дахэ: тыгъэр нэгүшү, жьыр къабзэ, къэкырэ лъэпкхэр — мээ ыкн шьоф къэгъагъэхэр, шагүхэм адэтхэр ыкн пкышхъэ-мышхъэ чыг лъэпкэ зэфэшхъафхэр пасэми, мы аужырэ мэфипшым, етлупшыгъэу мэкъэгъагъэх. Бзыхэм яорэд жьынч макъэ зэфэдэклэ чышхъашьом щэлү,

гъэтхэ мафэ пэпчэ аузэ, дунаир зэрэщытэу дэклэжы.

Ти Адыгей зэхэпшлэпэу гъатхэм дэлорышлэ: чыгур къэплы, мафэхэр кыхъэ хуэгъэх, сыдрэ лофшлэни цыфылэр яклоу, егүгъухэу гъэтхэ мафэхэм зэшлүахы. Клэлэеджаклохэр гъатхэпэм ыклэм загъэлсэфыгъэу еджэным фежъэжыгъэх, мээитлүм нах загъэчанмэ оценкэ дэгъухэр ялэху кыкылэпкыкlorэ классым ихъаштых.

лоф цыкы хуэрэп, анахъэу лофыбэр зызэлүкэу ыкн зыщызэшлүахырэр гъатхэпэр ары. Пхъэни, къэгъэкыни, ахэм

ящэн-лүгъэкыни, унэгъо лофыгъохэри цыфхэм къапыщылтых, джащ пае ини-цыкылуи алъэкы-рэр зэфэдэу зэрэшлэщтым дэгүлэх. Сыхъатыпэ ыкн мафэ пэпчэ пшолофэу зыбгъэулэумэ, уклэгүшлүжъэу бэ кыбдэху-щтыр. Етлани хэткн анахъ лэзэгъу хуэрэр тичылопс ихъалэмэт-шырытыгъ. Дунэе нэф тынчыр зымыуасэ цылэп, тыдэкн тиду-най мамырныгъэ-зэфагъэр, зэгурылонгъэр щыбэгъонэу, лэагъэм тылумыклэнэу, тимурэд ехъыжъагъэхэр хэткн дахэу зэшлохыгъэ хуонхэу тэлъало.

Н. ДЗЭУКЪОЖЬ.

Адыгэ тхаклохэу мэлылфэгъум кхъхуэгъэхэр

Гуцыйлэм ыкгуагъ

*Чэщи мафи гунышэсэм
ылыгъ усэло-тхаклохэм
аныхъышлоу гуцыйлэм
имэхъанэ цыфымклэ
зышлэрэ щылэпщтын.
Ары. Гуцыйлэр хэтрэ
цыфкн ныдэлф
гъусэ гъэшлэгъон, ау
гуцыйлэри пчъагъэу
зэхэлъ: пхъашэу, ды-
сэу, къуанчэу, уулэу,
уфэсакъмэ — шъабэу,
фабэу, къыпфишлэу,
узэлъуубытэу. Джа
гуцыйлэ зыгъэр, зэгъэ-
фагъэр, къабылэр зэ-
ралгъэклэу алэжы
тиадыгэ тхаклохэм.
Ненэ зыцлэ къесломэ
силоигъохэр мэлылф-
фэгъу мазэм кхъху-
гъэхэр ары.*

**ЕМЫЖ
Мулилэм**

Усэн-гупшысэныр пасэу кызы-
диштагъ, Аскъэлэе гурыт еджа-
плэм щеджэщтыгъ иапэрэ ли-

рическэ усэхэр журналэу «Зэ-
къошныгъэм» кышыхиутыхэ
зэхум. Мулилэт Москва дэт
Литературнэ институтэу Горькэм
ыцлэ зыхырэр 1980-рэ илэсым
кыуухыгъ. Ытхыхэрэр 1967-рэ
илэсым щегъэжъагъэу хеутых.
Иапэрэ усэхэр Теуцожь район
гъэзетым, гъэзетэу «Социали-
стическэ Адыгейм», нэужым
«Адыгэ макъэм» къащыхиуты-
щтыгъэх. Еж Тхэм сэнаушгъэ
инэу, зэчыу кыхилхъагъэр
ыгъэхъаулыгъэп. Зэлъашлэрэ
усэкло гъэшлэгъон хуэгъэ. Поэ-
тическэ тхылъ зыхызыбл кы-
дигъэкыгъ. Москва кышыдыкы-
рэ гъэзетхэм, журналхэм Му-
лилэт иусэхэр, киносценариехэр
къарыхъагъэх, ипхесэу «Уадыгэ-
ба, клал?» зыцлэр Адыгэ драм-
театрэм шагъэуцугъ. Емыж
Мулилэт УФ-м итхаклохэм я
Союз 1990-рэ илэсым щегъэ-
жъагъэу хэт.

**ГЪЫЩ
Рахъмэт**

Гъыщ Рахъмэт Нурбий ыпхуэр
Шэуджэн районым ит къуаджэу
Хъакурынэхъаблэ мэлылфэгъум
и 6-м, 1963-рэ илэсым кы-
шыхуэгъ. Москва дэт Литера-
турнэ институтэу М. Горькэм
ыцлэклэ щытым щеджагъ, кыу-
хыгъ ыкн къэлэшхом кы-

дэнэжыгъэу, иунагъоклэ щэпсэу.
Клэлэцыкылхэм апаеклэ ытхы-
гъэ «Пшэсэн цынагъу» ыкн ар
дэдэр «Злая крапива» ылоу
кыдыгъэкыгъэх. Рахъмэт
1996-рэ илэсым щегъэжъагъэу
УФ-м итхаклохэм я Союз хэт.
Адыгэхэм ящылэклэ-псэуклэ,
яшэн-хабзэхэр, язеклоклэ-шы-
клэхэр зэхууигъашлэхуэ, купкн
зилэ повестхэр зыдэт тхылъэу
«Букет сирени», «У нас будет
одна фамилия...» зыфилорэр
бэмышлэу кыдыгъэкыгъэх,
гупшысэклэ гъэшлэгъон зылэ-
клэлэ тхаклы.

**КЪУИКЪО
Шыхъамбий**

Кошхъэблэ районымклэ
Еджэркъуае мэлылфэгъум и
3-м 1963-рэ илэсым кышы-
хуэгъ. Адыгэ къэралыгъо клэлэ-
егъэджэ институтым филоло-
гическэ ифакультет щеджагъ,
Москва дэт Литературнэ ин-
ститутэу М. Горькэм ыцлэклэ
щытыр кыуухыгъ. Пасэу, илэси
10 — 12 ыныбжъэу, тхэу ригъэ-
жъагъ, джы ар усэкло чъэпхыгъ,
тхылъ зэфэшхъафхэр ыкн хэ-
шыпыкыгъэхэр тхылъитлү хъоу
кыдыгъэкыгъэх. Шыхъамбий
1992-рэ илэсым кышыубла-
гъэу УФ-м итхаклохэм я Союз
хэт. Адыгэ гушылэм хэлъ-хэсыр
ышлэпэу матхэ, ащ готэу илэ-
сыбэ хуэгъэу Адыгэ тхылъ те-
дзэплэм идиректор.

**ЛЪЭУСТЭН
Юсыф
(1913 — 1998)**

Титхэкло нахъыжхэм ащы-
щэу Лъэустэн Юсыф Теуцожь
районым итыгъэ къуаджэу (хы
лэрышлэм ычлэ хуэгъэ) Шыхъан-
чэрыехъаблэ мэлылфэгъум и
25-м 1913-рэ илэсым кы-
шыхуэгъ. Еджэгъэ-гъэсэгъагъ.
Москва полиграф институтэу
дэтым 1933 — 1935-рэ илэс-
хэм щеджагъ. Адыгэ хэку гъэ-
зетым, Адыгэ научнэ-ушэтэкло
институтым лоф ащишлагъ. Юсыф
Хэгъэгу зэошхом чанэу хэлэ-
жъагъ. Ытхыхэрэр 1930-рэ
илэсым щегъэжъагъэу хиуты-
щтыгъэх. Адыгабзэклэ тхылхэр
15 фэдиз хъоу — повестхэр,
романхэр ыкн мыхэр урысы-
бзэклэ кыдыгъэкыгъэх. Адыгэ
щылэклэр социализмэм илэхъан
зыфэдагъэр ахэм икхъоу къа-
щырилотыкыгъ. «Адыгэ гуцы-
лэжхэр» (1941) кыдыгъэкыгъ.
Зэдзэклын лофшлэни дэгъоу
зэшлуихыгъ, общественнэ лофхэм
чанэу ахэлажэщтыгъ, а зэклэм
ишлэш-епллыклэхэр, игупшысэ
зэфэдэу ахигошагъ. СССР-м
итхаклохэм я Союз 1939-рэ
илэсым щегъэжъагъэу хэтыгъ,
хэкум ыкн къалэм январонэ
депутатэу хадзыгъагъ, АР-м
инароднэ тхаклы, орден, медаль-
хэр бэу кыфагъэшшошагъэх.

ЛЪЭУСТЭН Юсыф

**«Ожэубанэкхъохэр»
зыфилорэ
романым
кыхъыхыгъэ
пычыгъу**

«...Алик ипцэкъэнтф кхъ-
улу фежъагъ. Зэ шхъаклэ,
лүтэн къэбыр псы члэгъым
члэуагъ, кычлэужыгъ, ау
гур ыгъатхъэу Алик зэрэ-
фаеу чилгъэшъагъэп. «Хъам-
лыур пишъугъэн фае» клэлэ-
цыклым зэриложыгъ. Пиль-
хъэ фишынэу пцэкъэнтфыр
кыхыхынэу фежъагъ. Хъа-
зырэу клэпсэм инахыбэр
кыхыхыгъэщыгъэба зыщило-
ным, жэлыер тэкъэжъ го-
рэм кышлонагъ плонэу зы-
горэ пэрыохуэ кыфэхуэгъ.
Ылэшхъэ шыпкъэм, псы-
гунэлум, пэгшохо горэ кы-
лупшыхъагъэу ыльэгъугъ.

— Пап, пап, мыдэ мыр!
— Алик куагъэ.

Асхъад ащ лъыпытэу кы-
лүлэдагъ. Мыщ дэжым
гъэшлэгъон ыльэгъугъ: пэг
ин дэдэ горэ ыжэ зэкли-
кхъэу псыгунэм лүлгыгъ.
Ар зиинагъэр ипцэкъэнтф
пылгыми клэлэцыклым
ышлагъэп.

— Алик, укыстеклүагъ, о
унах пэгшоэ дэгъу, — Ас-
хъад клэлэцыклым щытхуи,
ыгъэгүшлүагъ...»

Гуцыйлэжхэр

**Клэлэм ебгъэлэзгүрр
игъогу.**

***

**Клэлэ зыплүрэм клэлэ
уасэ хэклы.**

***

**Клэлэр бэрэ бгъэуджы-
ми, янэ къаджэмэ кло-
жбын.**

**Нэклүбгъор
зыгъэхъазырыгъэр
МАМЫРЫКЪО Нурьет.**

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2024-рэ илэсым гъэтхалэм и 25-м ыштагъ

А 1-рэ статья. Адыгэ Республикэм и Законэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылагъ» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 12-м аштагъэу N 281-р зытетэу «2024-рэ илэсымклэ ыкли 2025-рэ, 2026-рэ илэсхэм ячэзыу палъэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехылагъ» зыфилорэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр, 2023, N 12) мыщ фэдэ зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) а 1-рэ статья иа 1-рэ лахь мыщ тетэу къэтыгъэнэу:
«1. «2024-рэ илэсымклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет мыщ тетэу ухэсыгъэнэу:

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет сомэ мин 38050154.6-рэ хьурэ хахьохэр илэнхэм кырадзэ, ащ хэхьэх хэбзэлэх ыкли мыхэбзэлэх хахьохэм сомэ мин 18490029.8-рэ хьухэрэр, сомэ мин 19560124.8-у зэклагыгъэкложьыштыр;

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет пстэумкн хьарджэу ышыштыр сомэ мин 40447352.1-рэ;

Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет сомэ мин 2397197.5-м ышыштыр;»;

2) я 6-рэ статья:

а) иа 3-рэ лахь хэт пчъагъэу «882032.8-р» «890557.8-клэ» зэблэхьугъэнэу;

б) иа 4-рэ лахь иа 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «400021.3-р» «375402.5-клэ» зэблэхьугъэнэу;

в) иа 4-рэ лахь иа 2-рэ пункт хэт пчъагъэу «200000.0-р» «134100.4-клэ» зэблэхьугъэнэу;

г) иа 4-рэ лахь иа 3-рэ пункт хэт пчъагъэу «200000.0-р» «164000.1-клэ» зэблэхьугъэнэу;

д) иа 6-рэ лахь хэт пчъагъэу «11312033.7-р» «12579167.2-клэ», пчъагъэу «9074992.0-р» «9141141.5-клэ», пчъагъэу «8564972.2-р» «8565268.1-клэ» зэблэхьугъэнэу;

3) я 7-рэ статья:

а) иа 1-рэ лахь иа 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «4195628.7-р» «4788994.7-клэ» зэблэхьугъэнэу;

б) иа 2-рэ лахь хэт пчъагъэу «804942.0-р» «1252141.1-клэ» зэблэхьугъэнэу;

4) я 8-рэ статья:

а) иа 9-рэ лахь иа 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «4239541.5-р» «5445018.5-клэ» зэблэхьугъэнэу;

б) иа 9-рэ лахь иа 2-рэ пункт иподпунктэу «а-м» хэт пчъагъэу «1855340.2-р» «1921489.7-клэ» зэблэхьугъэнэу;

в) иа 9-рэ лахь иа 2-рэ пункт иподпунктэу «б-м» хэт пчъагъэу «1017111.1-р» «1017407.0-клэ» зэблэхьугъэнэу;

г) иа 10-рэ лахь иа 1-рэ пункт хэт пчъагъэу «234009.0-р» «237441.9-клэ» зэблэхьугъэнэу;

д) я 101-рэ лахь хэт пчъагъэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«101. 2024-рэ илэсымклэ муниципальнэ образованийхэм ябюджетхэр зедистэнхэм пае сомэ мин 50000.0-рэ хьурэ дотациехэр алэклагъэхьанэу ухэсыгъэнэу.»;

5) я 10-рэ статья:

а) иа 1-рэ лахь иа 1-рэ пункт абзац хэт пчъагъэу «715975.2-р» «728408.8-клэ» зэблэхьугъэнэу;

б) иа 1-рэ лахь иа 1-рэ пункт подпунктэу «я 1»-р хэгъэхьогъэнэу ыкли ар мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«я 1) общественнэ организациеу «Адыгэ Республикэм ибзылфыгъэхэм я Союз»»;

6) я 11-рэ статья иа 1-рэ лахь иа 4-рэ пункт иподпунктэу «г-м», «д-м», «е-м» клячлэ ямылэжъэу лытэгъэнэу;

7) я 13-рэ статья:

а) иа 1-рэ лахь хэт пчъагъэу «7421858.6-р» «7795837.5-клэ» зэблэхьугъэнэу;

б) иа 2-рэ лахь хэт пчъагъэу «7473854.8-р» «7847833.7-клэ» зэблэхьугъэнэу;

в) иа 3-рэ лахь хэт пчъагъэу «7803466.0-р» «8177444.9-клэ» зэблэхьугъэнэу;

8) гуадзэхэу N 1-р, 2-р, 5-р, 6-р, 7-р, 8-р, 9-р, 10-р, 11-р, 12-р, 13-р, 14-р, 15-р, 16-р, 17-р, 24-р, 25-р, 26-р, 29-р мы Законом игуадзэхэу N 1-м, 2-м, 3-м, 4-м, 5-м, 6-м, 7-м, 8-м, 9-м, 10-м, 11-м, 12-м, 13-м, 14-м, 15-м, 16-м, 17-м, 18-м, 19-м адиштэу къэтыжыгъэнхэм.

Я 2-рэ статья. Мы Законом клячлэ илэ зы-хьурэр

Официальнэ кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы Законом клячлэ илэ мэхьу.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэу
КЪУМПИЛ Мурат

кь. Мыекьуапэ,
гъэтхалэм и 28-рэ, 2024-рэ илэс
N 309

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыфагъэцклен фэе цыфхэм ащышхэу алытэхэрэр» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Урысые Федерацием и Правительствэ иунашъоу N 2386-р зытетэу «Къэбархэмклэ къэралыгъо системэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэм алытэхэрэр» зыфилорэм 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 29-м кыдэклягъэм диштэным пае унашъо сэшлэ:

1. Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ и Административнэ регламентэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэр зыфагъэцклен фэе цыфхэм ащышхэу алытэхэрэр» зыфилорэм зэхьоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм: я 53-рэ пункт хэт гушылэхэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэм япхыгъэ

къэбархэмклэ къэралыгъо системэ зыклар» зыфилорэм ачылпэклэ «Къэбархэмклэ къэралыгъо системэу «Социальнэ фэлэ-фашлэхэм алытэхэрэр» зыфилорэм 2023-рэ илэсым тыгъэгъазэм и 29-м кыдэклягъэм диштэным пае унашъо сэшлэ:

2. Къэбар-правовой отделым:

— Адыгэ Республикэм Иофшлэнымрэ социальнэ хэхьоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайт, Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцклен кыулыкьухэм яофициальнэ Интернет-сайт мы унашъор къарагъэхьаным пае алэклигъэхьанэу;

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ ма-

кьэмрэ», мазэм зэ кыдэкларэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуэгогъэхэр» зыфилорэм кыыхаутыным пае афигъэхьанэу.

3. Унашъом игъэцклен зэрэкорэм лыплъэнэу министрэм игуадзэ фэгъэзэгъэнэу.

4. Официальнэ кызыхаутырэм ыуж мэфибл зытешлэклэ мы унашъом клячлэ илэ мэхьу.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

кь. Мыекьуапэ,
гъэтхалэм и 21-рэ, 2024-рэ илэс
N 60

Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет иунашъу

Адыгэ Республикэм ичлыгу лахьхэм якадастрэ уасэклэ клэуххэу Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет 2022-рэ илэсым лоньгъом и 19-м ышлыгъэ унашъоу N 323-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичлыгу лахьхэм якадастрэ уасэклэ, Адыгэ Республикэм имуниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ячлыгъухэм якадастрэ уасэклэ клэуххэр ухэсыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэхэм зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

2016-рэ илэсым бэдзэогъум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытетэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм ехылагъ» зыфилорэм иа 15-рэ, иа 21-рэ статьяхэм, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ илэсым бэдзэогъум и 2-м ышлыгъэ унашъоу N 118-р зытетэу «Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет фэгъэхьыгъэ Положением ехылагъ» зыфилорэм адиштэу, Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Къэралыгъо кадастрэ уасэмклэ Адыгэ республикэ гупчэм» 2024-рэ илэсым гъэтхалэм и 13-м ышлыгъэ унашъоу N 4-р зытетэу лэуытыплэ кызыфэсшызэ унашъо сэшлэ:

1. 2022-рэ илэсым шылэ мазэм и 1-м ехьулэу Адыгэ Республикэм ичлыгу лахьхэм якадастрэ уасэу агъэнэфэгъагъэхэмклэ клэуххэу Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет 2022-рэ илэсым лоньгъом и 19-м ышлыгъэ унашъоу N 323-р зытетэу «Адыгэ Республикэм ичлыгу лахьхэм якадастрэ уасэклэ, Адыгэ Республикэм имуниципальнэ районхэм (кьэлэ койхэм) ячлыгъухэм якадастрэ уасэклэ клэуххэр ухэсыгъэнхэм ехылагъ» зыфилорэмклэ аухэсыгъэхэм зэхьоклыныгъэхэр афэшлыгъэнхэм, а 1-рэ гуадзэм иа 246746-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу (табл. еплъ):

2. Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет кадастрэ уасэхэм ягъэнэфэнклэ ыкли аукционхэм язэхэцэнклэ иотдел мы унашъор официальнойнэу кыыхаригъэутынэу:

— Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцклен кыулыкьухэм яофициальнэ Интернет-сайтэу <http://www.adygheya.ru> зыфилорэм;

246746	01:04:0000000:2163	рекреационнэ ыкли псауныгъэм игъэпытэн япхыгъэ псэуалэхэм апае	23300	цыф псэуплэхэм апае члыгъухэр	7895205
--------	--------------------	--	-------	-------------------------------	---------

— гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ».

3. 2016-рэ илэсым бэдзэогъум и 3-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 237-р зытетэу «Къэралыгъо кадастрэ уасэм ехылагъ» зыфилорэм иа 18-рэ статья диштэу мы унашъом иа 1-рэ пункт зигугъу кышырэ члыгу лахьым икадастрэ уасэ ехылэгъэ къэбархэр гъэфедэгъэнхэм.

4. Мы унашъом клячлэ илэ зыхьурэм щегъэжыгъэу мэфишым кыкляцлэ Адыгэ Республикэм мылькыу зэфыштыкляхэмклэ и Комитет кадастрэ уасэхэм ягъэнэфэнклэ ыкли аукционхэм язэхэцэнклэ иотдел ащ икопие къэралыгъо регистрациемклэ, кадастрэмклэ ыкли картографиемклэ Федеральнэ кыулыкьум лэклигъэхьанэу.

5. Официальнэу кызыхаутырэ мафэм щегъэжыгъэу мы унашъом клячлэ илэ мэхьу.

Комитетым итхьаматэу И. П. БОЧАРНИКОВА

кь. Мыекьуапэ,
гъэтхалэм и 26-рэ, 2024-рэ илэс
N 98

Спорт зеклоныр

Нэбгырэ 500-м ехъу хэлэжъагъ

Я XXII-у зэхашэгъэ зэнэкьокьоу «Сыхъат 24-м кыклоц километри 100» зыфилорэр Адыгеим цыреклокыгъ. Хабзэ зэрэхъугъэу, Урысыем ишъолыр зэфэшъафхэм къарыкыгъэ лыклохэу зеклоныр зыгу рихъыхэрэр ащ хэлэжъэх.

Юфтхъабзэр зеклономкIэ инструкторэу Хъамырзэ Рэмэзан ишлэжъ фэгъэхыгъагъ. 2012-рэ ильэсым мы хулыфыгъэм псым ытхалэрэр кыыхихыжыгъ, ау гухэкI нахъ мышIэми ежъ хэкIодагъ. УФ-м и Президент иунашъокIэ идунай зихъожыгъэм юж ащ Лыхъужъныгъэм иорден кыфагъэшъошагъ.

ПсэупIэу Каменноостскэм щыклогъэ марафоным Москва, Волгоград, Краснодар, Мыекъяупэ, Шъачэ, Ставрополь, джащ фэдэу Краснодар краим хэхъэрэ Лабинскэ ыкIи Северскэ районхэм яспортсменхэр хэлэжъагъэх. ЗэкIэмкIи командэ 56-рэ, нэбгырэ 500-м ехъу.

Юфтхъабзэм кIэщакло фэхъугъэ Адыгэ Республикэм спорт зеклономкIэ и Федерацие зэнэкьокьухэр нахъ гъэшIэгъон зэрэхъуштхэм пылыгъ. Лъэныкьо анахъ хылыгъэу «А/24» зыфилорэм командэ 20 хэлэжъагъ. Теклоныгъэр кыдэзыхыгъэр Ставрополь къэ-зыгъэлъэгъогъэ «MATS» зыфилорэр ары. Мыщ хэтхэм сыхъат 24-кIэ километри 103,3-рэ къакIугъ, очко 91-рэ рагъэкъугъ.

Лъэныкьоу «В/24» зыфилорэм куп 26-рэ хэлэжъагъ, командэ пэпчъ нэбгыри 4 — 8 хэтыгъ. Анахъ дэгъоу зыкъэзыгъэлъэгъуагъэр «Лесные пони» (Краснодар). Теклоныгъэр кыдэзыхыгъэхэм сыхъат 24-кIэ километрэ 91-рэ къакIугъ, очко 71-рэ рагъэкъугъ.

Марафоным хэлэжъагъэхэм ялэулыкIэ зэхэщаклохэм нэмыкI лъэныкьохэри кыдалытагъэх. ГушыIэм пае, езгъэжъагIэхэм гъогоу къакIугъэм сыхъат 24-м ычIыпIэ 6 тырагъэкIодагъ. Мыхэр команди 10 хуытыгъэх. Лъэныкьоу «А/6» зыфилорэм командэу «Пешеходы» (Москва) теклоныгъэр

кыыщидыхыгъ, «В/6-м» анахъ шылъэшыгъэр «Волки» (Мыекъяупэ).

— «Сыхъат 24-м кы-
клоц километри 100» зы-

филорэм ишIуагъэкIэ
зеклоном ылъэныкьокIэ
Адыгеим амалышIоу Iэ-
кIэлъхэр нэмыкI шъо-

лърхэм къарыкыгъэхэм
алъэгъу, осэшIу фаиIы.
Ащ даклоу командэ анахъ
лъэшхэр кыхагъэщых,
спорт зеклоном хэхъоны-
гъэ ешIы. Туризмэм фэ-
гъэзэгъэ инструкторхэм
яшIэныгъэхэм ахагъэхъо-
ным, мыщ фэдэ Юфтхъа-
бзэхэм нахъышIоу зафа-
гъэхъазырын амал яIэным
марафоныр фытегъэпсы-
хъагъ, — кыIуагъ зэхэ-
щаклохэм ащыщэу, Адыге-
им изаслуженнэ зеклоу
Хъаткьо Алий.

Джащ фэдэу зызыгъэпсэфы
зышIоигъо унагъохэм хэушъа-
фыкыгъэ щынэгъончъэ гъогу
къафыахыгъагъ. Цыфхэр зэрэ-
зэнэкьокьугъэхэм даклоу зэрэгъэ-
чэфыгъэх, республикэм ичIыопс
идэхэгъэ зэрагъэлъэгъугъ, ныб-
джэгъу зэфэхъугъэх.

Зэхэщыцагъэр
ыкIи кыдэзы-
гъэкIырэр:
АР-м лъэпкъ Юфхэм-
кIэ, IэкIыб къэралхэм
ащыпсэурэ тилъэпкъэ-
гъухэм адырIэ зэпхы-
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жъугъэм
намалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
385000
къ. Мыекъяупэ,
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер
зыхъыгъэр:
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79

Редакцием авторхэм
къаIихырэр А4-кIэ
зэджэхэрэ тхъапэхэу
зипчъагъэкIэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ цIыкIунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожыхъ.
E-mail: adygvoice@
mail.ru

Зыщыаушыхатыгъэр:
УФ-м хэутып ЮфхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыпIэ гъэIоры-
шIапI, зэраушыхатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыаушырэр
АО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъяупэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкIи
пчъагъэр
4122
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 558

Хэутыным
узчыкIэтхэнэу
щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхъаIэм
ипшъэрылхэр
зыгъэцакIэрэр
Тэу З. Дз.

ПшъэдэкIыжъ
зыхъырэ
секретары
Тхъаркьохъо А. Н.